

Dođan GÜLTUTAN
LLB, LLM, PhD, FHEA

İNGİLİZ SÖZLEŞMELER HUKUKU

GENEL ESASLAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
YAZARIN ÖNSÖZÜ	XI
MEVZUAT DİZİNİ VE YARGI KARARLARI.....	XIII
BÖLÜM 1: İNGİLİZ SÖZLEŞMELER HUKUKUKUN	
TEMEL ESASLARI	1
A. Sözleşme Özgürlüğü.....	2
B. Objektiflik Kavramı	4
1. Genel Objektiflik Kuralı	4
2. İstisna: Sübjektiflik	8
C. İki Tarafa Borç Yükleyen Sözleşmeler ve Tek Tarafa Borç Yükleyen Sözleşmeler	10
D. Şekil Şartları	12
1. Şekle Tabi Sözleşmeler ve Adi Sözleşmeler	12
2. Sözlü Şekilde Kurulan Sözleşmeler	13
BÖLÜM 2: ÖNERİ.....	17
A. Genel Olarak	18
B. Öneri ve Kabulün Yorumlanmasında Klasik Yaklaşım	19
C. Belirli Durumlarda Öneriler	23
1. Teşhirler	23
2. İlan ve Reklamlar	25
(a) İki taraflı sözleşme kurmaya yönelik ilan ve reklamlar.....	25
(b) Tek taraflı sözleşme kurmaya yönelik ilan ve reklamlar.....	26
3. İhaleler.....	29
4. Açık Artırmalar	30
D. Karşı Teklif	31

E. Önerilerin Yarışı	33
F. Önerinin Geri Alınması	34
BÖLÜM 3: KABUL	37
A. Genel Olarak	37
B. İçerik Hakkında Bilgi Sahibi Olma Gerekliliği	38
C. Kabul Beyanının Bildirilmesi	39
1. Alıcıya Ulaşma Kuralı	39
2. İstisnalar	39
(a) Davranış veya İfa Yoluyla Kabul	40
(b) Posta Yoluyla Kabul – “Despatch Rule”	41
(c) Sessizlik Yoluyla Kabul	44
D. Tek Taraflı Borç Doğuran Sözleşmelerde Kabul ve İfa Yoluyla Kabul	47
BÖLÜM 4: İVAZ VE CAYMA YASAĞI	51
A. Genel Olarak	52
B. İstisna: Deed	52
C. Tanım	53
D. İvazın Yeterliliği	53
E. Hukuki Haktan Feragat	54
F. Talebin Belirleyiciliği	56
G. İfası Geçmişte Tamamlanmış İvaz	58
1. Genel Kural	58
2. İstisna: Zımni Taahhüt	59
H. Önceden Var Olan Sözleşmesel veya Yasal Yükümlülüğün Yerine Getirilmesi	60
I. Para Borcunun Kısmi İfası	63
J. Cayma Yasağı (Promissory Estoppel)	65
BÖLÜM 5: SÖZLEŞME KURMA İRADESİ	69
A. Giriş	70
B. Ailevi ve Sosyal Sözleşmeler	70
1. Varsayımlar	70

2. Varsayımın Çürütülmesi	71
C. Ticari Sözleşmeler	72
1. Varsayımlar	72
2. Varsayımın Çürütülmesi	72
BÖLÜM 6: SÖZLEŞME HÜKÜMLERİ	75
A. Sözleşme Hükümlerinin Kararlaştırılması	76
1. Genel Olarak	76
2. İmza Yoluyla Kararlaştırma	78
3. Bildirim Yoluyla Kararlaştırma	79
4. Yerleşik İşlem Yoluyla Sözleşmeye Dahil Etme	81
B. Sözleşmelerin Yorumu	81
1. Geleneksel Yaklaşım	82
2. Modern Yaklaşım	83
(a) Prenn v Simmonds	83
(b) Investors Compensation Scheme v West Bromwich Building Society	84
(c) Wood v Capita Insurance	86
(d) The Ocean Neptune	88
(e) Hakimlerin görüş ayrılığı	90
C. Belirsizlik, Muğlaklık ve Eksiklik	92
1. Müzakere ve/veya Sözleşme Yapma Taahhüdü İçeren Anlaşmalar	93
2. Sözleşme Hükümlerin Eksikliği veya Belirsizliği	94
D. Sözleşme Hükümlerinin Sınıflandırılması	96
1. Esaslı Hükümler ve İkincil Hükümler	97
2. Adı Konulmamış (Ara) Hükümler	100
E. Zımni Hükümler	102
i. Mahkemece Eklenen Hükümler	102
a. Fiili Durumdan Kaynaklanan Zımni Hükümler	102
b. Hukuken Eklenen Hükümler	105
ii. Kanunen Eklenen Hükümler	105

BÖLÜM 7: SORUMLULUĞU SINIRLANDIRAN**HÜKÜMLERİN DENETİMİ107**

A. Giriş	108
B. Sorumluluğu Sınırlayan Hükümlerin Denetimi	109
1. Yargısal Denetim	109
(a) Sorumluluğu Sınırlayan Hükümlerin Sözleşmeye Dahil Edilmesi.....	110
(b) Sorumluluğu Sınırlandıran Hükümlerin Yorumlanması.....	111
2. Kanuni Denetim.....	114
(a) 1977 tarihli Haksız Sözleşme Hükümleri Kanunu.....	114
i. 1977 tarihli Haksız Sözleşme Hükümleri Kanunu'na Dayanılarak Tazminat Talep Edilebilen Haller.....	115
ii. Makuliyet Şartı.....	116
iii. İspat Yükü.....	116
(b) 2015 tarihli Tüketici Hakları Kanunu	117

BÖLÜM 8: YANILTICI BEYAN.....121

A. Giriş	122
B. Sorumluluğun Şartları.....	123
1. Olguya veya hukuka ilişkin beyan.....	123
(a) Genel Olarak	123
(b) Susarak veya Davranışla Beyan.....	126
(c) Beyanın Devam Eden Etkisi.....	127
(d) Görünürde Doğru Beyanların Yanlış İzlenim Yaratması	128
(e) Davranış Yoluyla Beyan.....	128
2. Esaslılık, Güven ve Harekete Geçirici Etki.....	129
(a) Genel Olarak	129
(b) Esaslılık Değerlendirmesi	130
(c) Güven ve Harekete Geçirici Etki.....	130
(d) İspat Yükü	132
C. Hukuki Haklar	133
1. Genel Olarak	133

2. Sözleşmenin İptali: Seçim Hakkı ve Engeller	134
3. Yanıltıcı Beyan Kanunu 1967	134
4. Yanıltıcı Beyan Türleri.....	136
(a) Hileli Yanıltıcı Beyan	136
(b) İhmalen (veya Kanuni) Yanıltıcı Beyan.....	137
(c) Kusursuz Yanıltıcı Beyan	138
5. Mahkemenin Takdir Yetkisi	139
6. Sorumluluğun Sınırlandırılması.....	140
D. Haksız Fiil Sorumluluğu Kapsamında İhmalen Hatalı Beyan	142
BÖLÜM 9: HATA	145
A. Giriş	146
B. Sözleşmenin Kuruluşunu Geçersiz Kılan Hata	147
(a) Yazılı Sözleşmeler	148
(b) Yüz Yüze Müzakere Yoluyla Kurulan Sözleşmeler	149
i. Anlaşmada Belirsizlikler.....	152
ii. Sözleşme Hükümlerine İlişkin Hata.....	153
C. Ortak Hata.....	154
D. Düzeltme.....	158
E. Non est factum.....	159
BÖLÜM 10: KORKUTMA VE AŞIRI YARARLANMA	161
A. Giriş	162
B. Kişiye Yönelik Korkutma.....	164
C. Malvarlığına Yönelik Korkutma	164
D. Ekonomik Korkutma.....	165
E. Sözleşmeyi İhlal Etme Tehdidi.....	166
F. Hukuka Uygun Fiille Gerçekleşen Korkutma	166
G. Aşırı Yararlanma	167
BÖLÜM 11: İFA GÜÇLÜĞÜ VE İMKANSIZLIK.....	171
A. Giriş	172
B. Gerekçe	173

C. Güncel İçtihatlar.....	176
D. Tarafların İlgili Fiili Duruma İlişkin Bilgisi	180
E. Ortak Amaç ve Aşırı İfa Güçlüğü.....	181
F. Kusurlu Aşırı İfa Güçlüğü.....	184
G. Öngörülebilirliğin Rolü	188
H. Değerlendirmenin Zamanı.....	189
I. Sözleşmeye Etkisi	190

BÖLÜM 12: SÖZLEŞMENİN İHLALİ VE HUKUKİ HAKLAR193

A. Giriş	194
B. Sözleşmenin İhlaline İlişkin Temel İlkeler	195
C. Beklenen İhlal	197
D. Sözleşmede Belirlenen Ücrete Dayalı Alacak Davası.....	199
E. Tazminat	200
1. Genel Olarak	200
2. Tazminatın Hesaplanması	203
3. Tazminatın Belirlenme Zamanı.....	204
4. Zararın Öngörülebilirliği.....	205
5. Spesifik Zarar Türleri.....	208
(a) Fırsat Kaybı.....	208
(b) Manevi Zarar	210
6. Cezai Şart Yasağı.....	211
F. Hakkaniyete Dayalı Çareler	215

EK 1 - 1977 TARİHLİ HAKSIZ SÖZLEŞME HÜKÜMLERİ

KANUNU.....	217
-------------	-----

EK 2 - 1967 TARİHLİ YANILTICI BEYAN KANUNU254

EK 3 - 1979 TARİHLİ MAL SATIM KANUNU260

EK 4 - 1982 TARİHLİ MAL VE HİZMET TEDARİKİ KANUNU ...326

EK 5 - 1943 TARİHLİ (İFA GÜÇLÜĞÜ NEDENİYLE SONA

EREN SÖZLEŞMELER) REFORM KANUNU	370
---------------------------------------	-----